

Merete Pryds Helles tale ved åbningen 26. oktober 2018 af udstillingen

SAGATID – NUTID

Tegninger af Karin Birgitte Lund

Jeg husker endnu fornemmelsen af som barn at have en blyant i hånden og et stykke hvidt papir foran mig, og husker hvordan jeg tænkte: Nu vil jeg tegne virkeligheden omkring mig, her vil jeg fange det, som mit øje fanger og så vil jeg lade det alt sammen flimre ud af mine fingre og gennem blyanten fæstne sig til papiret præcis som det er!

Hvorefter det var, som om den tankekrop, der ville tegne den virkelighed, den så, ikke kunne mødes med den krop, der havde fingre; og blyant mellem fingrene, og som endte med bare at tegne en firkant, lidt skæv endda, med tre firkanter på - også de skæve - der med lidt god vilje kunne være to vinduer og en dør - og øverst på det firkantede hus endnu en firkantet, skæv, skorsten, hvoropfra der omsider kom noget der kunne krusedulle; og det var altid vidunderligt at nå til krusedullepunktet, og når man havde krusedullet lidt, så kunne man ved siden af huset tegne to streger ned for træstamme, og over dem krusedulle en trækrone; og voila; en tegning der ingenting lignede af det man havde forestillet sig, men som i stedet var et fingrenes forræderi, en følelse af afmagt.

Men der var dog en trøst. For hver eneste gang, man tog en blyant i hånden, kom fornemmelsen igen tilbage - det burde jo være muligt at få kroppen til at komme i kontakt med verden gennem fingrene og blyanten og på den måde holde fast i en flig af virkeligheden.

Men da tegning blev ved at være en umulighed for mine fingre, fandt jeg en anden måde at fastholde den virkelighed, der er omkring os og flyder igennem os, nemlig via ordet; men jeg har stadig brug for at bruge kroppen og fingrene til at fastholde og fange verden; så alt hvad jeg skriver, skriver jeg i første omgang med hånden. Og måske er det på grund af det forhold til fingre og krop i den skabende proces, at jeg blev så ramt, da jeg første gang, for over ti år siden år siden, besøgte Karin i hendes atelier i Hellerup og fik lov til at se hendes skitser, der kunne alt det jeg ikke kunne. Nemlig fange virkeligheden med

blyanten som redskab; men ikke kun at fange den; også gøre den større end den virkelighed man kan se med det blotte øje.

Dengang tegnede Karin skitser af broerne og bælteplader, solvogn og bronzespand, som skulle på pengeseddelserien der blev udstedt i 2009. Her var evnen til at fange virkeligheden med fingrene, her var kroppens greb om verden og tiden; og Karin havde desuden en formidabel evne til at virkelig at gøre virkeligheden virkelig i tegningen, til at gengive det sete med blyant og kul og pigment. Det er som om hun hiver tingene ind gennem øjnene og trækker dem ud gennem fingrene igen. Både linjen, firkanten og krusedullen; alt det og meget mere forvandler sig i Karins hånd til noget, der virker virkeligt. Så er det selvfølgelig blot at definere, hvad virkeligheden er. For hvor tegningerne på pengesedlerne for eksempel faktisk ligner virkelige broer og virkelige solvogne, har mange af de tegninger, vi ser udstillet her på Nordatlantens Brygge, rod i en anden slags virkelighed, nemlig tekstens, altså en forestillet virkelighed. Karins tegninger viser os, hvordan fortællingernes virkelighed kan se ud. De giver form til de indre billeder, vi skaber når vi læser. Karins tegninger gør ikke bare verden, men også vores læsning af fiktionens verden, større; tegningerne viser os muligheder for virkelighed, muligheder for at være både en krop med øjne og fingre og en tankekrop i vild galop eller ude på fisketur i en gammel islandsk tekst.

De tegninger, der er skabt til tekster, er naturligvis selv en form for læsning; de er en fingerlæsning, en blyantslæsning, af ordene. Karins læseøjne er fuldt af følsomhed, særegenhed, poesi og farvemættet fortolkning. Mange af de islandske tekster handler om mennesker der gør hinanden fortræd, men også om et samfund funderet på får og heste, fisk og formuer. Karins tegninger fanger formerne i det samfund, der ligger bag teksterne; en af mine yndlingstegninger er rækken af træer til Grønlændersagaen, der er trykt i første bind af islændingesagaerne. Den er baseret, som det har været Karins arbejdsmetode, på et forlæg fra Norra Strö kirke i Skåne. Træerne er en detalje, der er hevet ud af den oprindelige sammenhæng og tegnet i Karins hånd og forstørret op; de tegnede træer viser os det, der rumler inde bag teksten; drømmen om det grønne og skønne, den drøm, der ligger bag den udlængsel og måske også bag den voldsomhed, vi oplever i islændingesagaerne. Og med udlængsel kommer også hestene og skibene, som Karin tegner, så de er virkelige; måske ikke virkelige, som vores øje ser dem, men virkelige som vi ser dem, når vi læser. Den indre

virkelighed, der også er i bevægelse og galopperer på forestillede heste og sejler på forestillede skibe.

Det vidunderlige ved Karins tegninger er netop, at det lykkes hende at ramme præcis den virkelighed, vi ser for vores indre øje, når vi læser; blødhed og præcision blandet med en let udflydenhed i kanten; sådan er det jo, vi ser ting for os, når vi læser, præcist og sløret på samme tid. Når formerne snor sig og forbinder sig organisk, og en kæmpe fisk eller stævnen på en båd pludselig dukker op midt i mønsteret; det hele er alt for stort måske til den setevirkelighed, men præcis så stort og præcis så snirklet og snørklet som den læste virkelighed.

Derfor er det, som om man ved at se på disse tegninger, kan gå ind i det rum, der er inde i kroppen, inde i tankerne; det rum, som teksten skaber i os hver især og som binder os sammen med de andre læsere, der har været i de århundreder, disse islandske og nordiske tekster er blevet læst i.

Det rum og den virkelighed er måske det stof, vi er lavet af; det kan ligne drømme, men det er mere end drømme. Det er kroppen, der ser og tænker tekst med vidtåbne øjne og vidtåbne sanser. Og det er sådan, jeg håber, at alle vil se denne udstilling; med vidtåbne drømmeøjne, der lader alle detaljer i tegningerne flyde ind i hver jeres indre virkelighed og på den måde, gennem tegning og tekst, forbinder os med andre mennesker i både dette og andre århundreder.

Merete Pryds Helle

SAGATID – NUTID

Tegninger af Karin Birgitte Lund

Udstillingen kan ses til og med 25. november 2018.

Læs mere på nordatlantens.dk